

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

Vetus divisio Chronicæ per Capita & Titulos 78.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

VETUS DIVISIO CHRONICÆ.

Incipit Chronica Sancti Regis Don Fernandi,
hoc nomine Tertii, qui acquisivit
Hispalim.

- CAP. I** DE nobili Rege Don Alphonso, hujus nominis nono, fi-
lio Regis Don Sancii Desiderati, ejusque grandibus
facinoribus. Num. 1
- II** De Rege Don Henrico, hujus nominis primo, qui regnavit post
mortem nobilis Regis D. Alphonfi. 8
- III** Quomodo Rex Henricus comitia celebravit Vallisoleti. 11
- IV** De malis & rapinis exercitis per D. Alvarum, & quomodo co-
natus sit discordiam adducere inter Regem ejusque Torrorem ac
tutricem D. Berengariam. 13
- V** In quo commemoratur mors D. Henrici Regis. 16
- VI** Quomodo post Henricum regnaverit D. Fernandus, & quo-
modo D. Alphonfus ejus pater voluerit ipsi regnum auferre, ex
consilio Comitis Alvari. 20*
- VII** Quomodo D. Berengaria & Rex Fernandus fecerunt adferri
corpus Regis Henrici à castro Tarreco, & deportari Burgos. 23
- VIII** Quomodo Comes Alvarus & fratres ejus grandia damna intul-
erint ditionibus Regiis: & quomodo Rege ac matre ejus Herre-
râ transeuntibus, captus fuerit Comes Alvarus, per Equites qui
Regem comitabantur. 25
- IX** Quomodo Comes Alvarus pepigerit cum Rege de tradendis ei
oppidis & arcibus, quas ipse & frater suus tenebant, pro sua libe-
ratione: & quomodo Palentiam ambo se receperint. 27
- X** In quo narratur mors Comitis Alvari, & fratris ejus Don Fer-
nandi. 28*
- XI** Quomodo nobilis Rex Fernandus uxorem duxerit D. Beatri-
cem, filiam D. Philippi ex Alemannia & D. Mariæ filia D. Coy-
sar * Imperatoris Constantinopolitani. 31 * 7. Isaac.
- XII** Quid negotii habuerit D. Fernandus cum aliquot Equitibus,
contra ipsum insurgentibus ejusque ditiones populantibus. 34
- XIII** Quomodo nobilis Rex Fernandus, post pacificatum regnum
suum, perrexerit contra Mauros, crudeli bello eos persequens,
eisdemque multa oppida munitionesque eripiens. 37
- XIV** Quomodo nobilis Rex Fernandus nobilissime construxerit ec-
clesiam majorem Toleti, ex manubiis Maurorum, deque ejus
aliis pluribus facinoribus. 39
- XV** De morte D. Alphonfi Regis Legionensis, patris D. Fernandi:
& quomodo hic post obitum patris regnum ejus obtinuerit. 42
- XVI** Quomodo nobilis Rex Fernandus iverit Legionem regni caput,
fueritque receptus & agnitus Rex absque ulla contradictione. 45
- XVII** Quomodo Rex Fernandus ex condicto accesserit ad oppidum
Tabogal, acturus cum Rege Portugallia, & miserit fratrem
suum 48

- suum Dominum Alphonsum ad infestandum terras Maurorum. Num. 46:47, & 67
- XVIII Quid acciderit D. Alphonso Infanti & D. Alvaro Perez, ingredientibus terras hostiles. 67*
- XIX Quomodo D. Alphonsus Infans conflixerit cum Rege Abenhuc, eumque vincens fuderit. 69
- XX Quomodo Christiani, postquam repulissent Mauros intra portas Xerezenses, obtenta victoria collegerint spolia: ac postea occiderint multos Mauros, abditos intra spissitudinem olivetorum. 75
- XXI Quomodo Rex Fernandus obsederit Cordubam, & post dies aliquot obsidionis eandem obtinuerit, Mauris ei se tradentibus. *Ita habet Hispanicus titulus, sed fallit; debuisset enim sic dumtaxat legi: Quomodo Christiani obtinuerint suburbium Cordubense.* 80
- XXII Quomodo Rex Fernandus confestim discesserit Benaventa, opem laturus iis qui suburbium Cordubense interceperant. 86
- XXIII Quomodo Abenhuc Rex Ecijæ voluerit in auxilium Cordubensium proficisci contra Regem Fernandum; sed ab ea mente deductus fuerit per D. Laurentium Suarez. 89
- XXIV Quomodo D. Laurentius Suarez Ecija discesserit cum tribus equitibus versus castra Regis Fernandi, 91
- XXV Quomodo D. Laurentius, post instructum de omnibus Regem Fernandum, egressus è castris redierit Ecijam. 93*
- XXVI Quomodo Abenhuc, ad auxilium Regi Valentiaë ferendum profectus, à quodam subdito suo sit interfectus Almeriæ. 94
Hic porro addendum fuerat: & quomodo eo mortuo Rex Fernandus Cordubam obtinuerit tradentibus eam Mauris. 95
- XXVII Quomodo major Mezquita Cordubensis fuerit consecrata, per Episcopos qui erant cum Rege Fernando: & quomodo Rex eam restauraverit, & necessaria quadam ædificia adunxerit, ipsamque dotaverit. 96
- XXVIII Quomodo Rex Fernandus, post mortem D. Beatricis, contraxerit secundas nuptias cum D. Joanna, consobrina Ludovici Francorum Regis, filia Comitis Simonis & D. Mariæ uxoris eius. 98
- Prologus historiam prosequentis. 99*
- XXIX Quomodo Rex Fernandus Toletum profectus sit Cordubam, eisdem aliisque confiniorum munitioibus, annonæ penuria grandi laborantibus, provisurus. 100
- XXX Quomodo Benalhamar, Rex Granatæ, magno cum exercitu Maurorum venerit ad arcem Martanam, eamque ad extremas redegerit angustias. 101*
- XXXI De morte D. Alvari Perez, deque magno dolore quem inde hausit Rex Fernandus. 104
- XXXII Quomodo nobilis Rex, hac vice qua in confiniis fuit, multa oppida & loca munita obtinuerit; ceperitque Regem quemdam Maurum, qui de trans mare venerat. 105
- XXXIII De quadam discordia inter D. Ferdinandum Regem & Equitem quemdam ex Biscaya, qui D. Didacus Lopez nuncupabatur. 107*
- XXXIV Quomodo Rex Fernandus, Burgis ægrotans, miserit filium suum suum

- Num D. Alphonsum ad confinia: cui Toletum venienti occurrerunt quidam legati missi ad Regem patrem ab Abenhudi Rege Murciae: quos D. Alphonsus, ibidem Toleti expeditos, remisit Murciam. *Num 109*
- xxxv Quomodo Rex à morbo relevatus, Murciam miserit magnam annonae copiam, & versus confinia discesserit ipse. 111
- xxxvi Quomodo Rex Fernandus obtinuerit Arjonam, aliasque urbes & munitiones. 113
- xxxvii Quomodo Mauri, Gazulae dicti, incurrerint in arcem Maritanam, & Fratres qui intus erant erumpentes, eosdem repulerint vicerintque. 116
- xxxviii Quomodo Infans Murciam appulerit, cum magno annonae commatu, & Mulam obtinuerit. 117
- xxxix Quomodo Rex Fernandus Corduba discesserit cum uxore sua D. Joanna, ad colloquium cum matre sua D. Berengaria in Villa-regali, ac postea in campestria Granatensia incurrerit, & Jaenum obsiderit. 118
- xl Quomodo Rex Granatensis tradiderit D. Fernando Jaenum urbem, eique seipsam subjecerit. 121
- xli Quomodo nobilis Rex Fernandus cum exercitu suo discesserit Jaeno Hispalim versus, & ex itinere incurrerit vastaveritque agrum Carmonensem, atque Alcalam obtinuerit. 131
- xlii Quomodo nobilis Rex Fernandus, post occupatam Alcalam Guadaya, reversus sit Cordubam, indeque ierit Jaenum, ubi decreta est obsidio Hispalensis. 133
- xliiii Quomodo nobilis Rex Fernandus obtinuerit Loram, Cantilianam, Guilenam, Gerenam, & Alcalam del Rio. 136
- xliiv Quomodo adveniens Raymundus Bonifacii cum classe, quam Rex adduci iusserat, pugnavit contra triginta Maurorum triremes, & victoriam obtinuerit. 139
- xlv Quomodo quidam Eques, Rodericus Alvarez nuncupatus, fuderit cohortem Maurorum, venientium adversus classem Christianorum. 140^r
- xlvi Quomodo D. Pelagius Correa, transferit cum suis flumen, & cis Aznalfarachem residens, magno in periculo versatus sit. 141^r
- xlvii Quomodo Rex Fernandus castra in Tabladam transtulerit, propter damna in loco priori accepta, & metanti exercitui supervenerint Mauri. 142^r
- xlviii De eo quod contigit Garciae Perez de Vargas cum octo Mauris, quos obviam habuit, à castris ad pabulatores vadens. 144
- xlix Quomodo post translata in Tabladam castra, in unam eorum partem incurrentes Mauri, pecora quaedam abegerint, eademque ab erumpentibus Regis fuerint recuperata. 147
- l De iis rebus quae acciderunt Magistro D. Pelagio cum Mauris trans flumen. 148
- li Quomodo Mauri Aznalfarachenses saepius eruperint, pugnaturo contra Magistrum S. Jacobi D. Pelagium Corream & copias ejus, & de eo quod contigit. 148^r
- lii Quomodo Mauri Hispalenses conati sunt exutere classem Christianorum artificio quodam, sed caruerint successu, fustique ac caesi sunt. 150

- LIII Quomodo civitas Carmonensis deditionem ex pacto Regi fecerit. Num. 152
- LIV Quomodo Alxotaf, cum omnibus Mauris Hispalensibus, assultum fecerit in castra Christianorum, dum Rex ad eam fluminis partem transisset, in qua erat Magister D. Pelagius Correa. 154
- LV Quid actum sit inter navales copias Christianorum & Mauros. 155
- LVI Quomodo Prior S. Joannis decem Equitibus Mauris eripuerit, quam abducebant in castrorum conspectu, turbam vaccarum, animosiusque incurrens, protractus sit in locum insidiarum, cum maximo suo periculo. 159
- LVII Quomodo D. Henricus & Magistri Calatravae atque Alcantarae, cum Priore S. Joannis, expilarint suburbia, Benaljosar & Macarena dicta. 161
- LVIII Quomodo D. Didacus Lopez de Haro & Rodericus Gonzalez, qui stationem cum suis habebat ad portam quae Macarenam ducit, fuderint Mauros, quotidie in ipsos erumpere solitos. 163
- LIX Quomodo Almogavares exercitus Regii insidias posuerint Mauris, & hi eas detexerint, magnoque numero eruperint contra insidiatores. 165
- LX Quomodo D. Laurentius Suarez, & Garcias Perez de Vargas, atque alii Equites, cum exiguis copiis, fuderint aciem Maurorum ad portam Guadaya. 166
- LXI Quomodo Rex Fernandus fregerit pontem Maurorum ad Trianam, duobus magnis navigiis usus, quae favens ventus in ipsum impexit. 169
- LXII Quomodo Rex Fernandus, videns contractum Pontem, transierit personaliter ad obsidendam Trianam. 171
- LXIII De eo quod contigit Garciae Perez cum quodam Infante, eadem quae ipse insignia gestante. 173
- LXIV Quomodo D. Petrus Ponce & Equites quidam alii posuerint insidias Mauris, damna multa inferentibus stationi Archiepiscopi S. Iacobi, quia male posita erat, & multos Mauros occiderint. 176
- LXV Quomodo viginti Equites Christianos, ad custodiam pabulatorum constitutos, invaserint quinquaginta equites Mauri, perituros nisi ipsis succursum fuisset. 178
- LXVI Quomodo Maurus quidam, Oria dictus, qui ex voto Hispalim venerat in auxilium suorum gentilium, fraude tentaverit occidere D. Alphonsum Infantem, sed irrito conatu. 179
- LXVII Quomodo Rex Alphonfus Archiepiscopum S. Iacobi dimiserit domum, quia infirmus erat, & quomodo ad ejus stationem transierit D. Pelagius. 180
- LXVIII Quomodo Oria aliique Mauri Hispali Trianam transierint, eisque praclusus fuerit reditus ad civitatem. 181
- LXIX Quomodo Mauri Hispalenses proposuerint condiciones Regi Fernando, eique pepigerint tradere civitatem. 181
- LXX Quomodo Mauri Hispalenses tradiderint claves civitatis Regi Fernando, eamque liberam dimiserint. 183
- LXXI Quomodo nobilis Rex Fernandus, ingressus Hispalim, magna cum

gi fe
151
assul
minis
154
Mau
155
uerit
rum
rum
159
anta
fär &
161
onza
enam
163
Mau
ontra
165
argas
orum
166
Tri
n ip
169
atem
171
ione
173
erint
ifco
ccide
176
bula
peri
178
palm
occi
179
dimi
onem
180
rint
181
Regi
181
Regi
183
agna
cum

Faint, illegible text in the upper section of the page, likely bleed-through from the reverse side.

CAPITULUM

Alphonsus Rex Castellae et Leonis...
Faint text in the lower section of the page, including a large initial letter 'R'.

- eum lætitia & solenni processione receptus sit ab Episcopis & Clero. Num. 183*
 LXXI Ubi exponuntur labores, quos Rex cum suis exantlavit in ob-
 sidione Hispalensi, & ratio castrorum ejus describitur. 184
 LXXII Ubi initur ratio temporis, quo Hispalim Rex Fernandus
 obsedit; ipsiusque urbis ac nationis Castellanae supra alias omnes
 excellentiae declarantur. 185
 LXXIII Quomodo Rex Fernandus magnis redditibus dotaverit Eccle-
 siam Hispalensem, & Archiepiscopum atque Canonicos insti-
 tuerit. 187
 LXXIV De tempore, quod Rex Fernandus impendit acquirendae toti
 Andaluzae: & quomodo mare trajicere voluerit. 211*
 LXXV Quomodo nobilis Rex Fernandus tempore mortis suae rece-
 perit sancta Sacramenta, cum magna humilitate & devotione:
 item quomodo advocatis coram se filiis extrema monita dede-
 rit 215
 LXXVI Quomodo Rex Fernandus expiraverit, sancto sine vitam
 concludens, & animam Deo creatori reddens. 218
 LXXVII De planctu & sepultura sancti Regis. 219
 Atque hic finitur Chronica Sancti Regis Don Fernandi, hoc no-
 mine tertii, qui debellavit & obtinuit Hispalim ac totam Andalu-
 ziam, quam amiserat Rex Rodericus, Gothorum Regum ultimus.
 Fuit autem impressa Vallisoleti in ædibus Sebastiani Martinez jux-
 ta S. Andreae, absolutaque impressio est die quarto mensis Augusti,
 anno millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto.
 Placet autem ad faciliorem intellectum totius sequentis historiae, expeditiones
 bellicas Sancti complexae, tabellam proponere geographicam earum provincia-
 rum, quas suo imperio ille tenuit.

CAPUT I.

*Alphonfi Regis Castelle, qui sancto Regi avus
maternus fuit, res gesta & obitus.*

Rex Alphonfus, qui obtinuit victoriam di-
 ctam de las Navas de Tolosa, fuit filius Re-
 gis Sancii cognomine Desiderati; & nepos
 Regis Alphonfi, appellati Imperatoris Hispa-
 niarum. Nobilis iste Rex Alphonfus coepit
 regnare a quarto anno ætatis suae *a*, & regnavit annis *a*
 quinquaginta tribus; habuitque uxorem D. Alienor
 filiam Regis Angliæ, ex qua genuit D. Henricum,
 qui post ipsum regnavit: & D. Ferdinandum *b*; & D. *b*
 Berengariam, Legionensem Reginam; & D. Alienor *c*
D 2
Regi-

*Ferdinandi
avus ma-
ternus Al-
phonfus.*